

INFORMÁCIA ZO ZASADNUTIA ENACA V BRATISLAVE

V Bratislave sa 13. septembra 2013 v Sieni Dušana Jurkoviča uskutočnilo významné zasadnutie Európskej siete príslušných orgánov v architektúre (ENACA). Informácie o stretnutí na najvyššej úrovni poskytla Ing. Oľga Miháliková.

Prečo sa ENACA konala tento rok na Slovensku?

Počas posledných zasadnutí sa hľadal kľúč, ako optimalizovať fungovanie siete. Schválil sa princíp, že jedno z troch zasadnutí sa bude konať v stredoeurópskej lokalite, keďže sú nákladovo najvýhodnejšie pre väčšinu účastníkov, jedno z rokovaní bude v krajine, v ktorej je potrebné intenzívnejšie komunikovať alebo riešiť problematické oblasti napríklad s predstaviteľmi ministerstiev (tento rok Fínsko, budúci Dánsko) a jedno rokovanie sa nahradí telekonferenciou. Vzhľadom na skutočnosť, že sieti predsedám ja, bolo logické, že prvé „stredoeurópske“ rokovanie bolo v Bratislave.

Aká bola hlavná téma zasadnutia?

Hlavnou témou bol stav „modernizácie“ kvalifikačnej smernice – konkrétne aké zmeny príslušné orgány a následne aj architektov čakajú, akým spôsobom ovplyvnia ich výkon povolania a najmä mobilitu v Európe a v akom časovom harmonograme budú schválené a transponované do právnych systémov jednotlivých členských štátov.

V akých oblastiach sú hlavné zmeny? Naplnili sa očakávania architektonických organizácií spojené s modernizáciou?

Ako pri akejkoľvek legislatíve – táto smernica určite nie je ideálnou verziou a to napriek tomu, že architektonické organizácie (rovnako Architektonická rada Európy ako aj ENACA) intenzívne spolupracovali s Európskou komisiou na jej príprave, konzultáciách, spracovávali pozície a poskytovali expertízy. Niektoré veľmi rozporuplné ustanovenia sa z nej podarilo odstrániť, niektoré výsady architektov sa podarilo udržať (sú jedinou „nezdravotníckou“ profesiou s nárokom na automatické uznanie odbornej kvalifikácie) a niektoré zmeny sú jednoducho výsledkom politického konsenzu naprieč Európskou komisiou, Parlamentom a Radou ministrov. Rada by som zdôraznila, že aj keď najdiskutovanejšou témou sú minimálne požiadavky na architektonickú kvalifikáciu v súlade s článkom 46 (aktuálny návrh hovorí o 4 rokoch vzdelania v kombinácii s 2 rokmi praxe resp. o 5 rokoch vzdelania bez povinnej praxe).

Tieto požiadavky sa, oproti v súčasnosti platnej smernici, zvyšujú (v súčasnosti sú minimálnym štandardom štyri roky vzdelania). Je však smutné, že európske inštitúcie nereflektovali na štandard UIA/UNESCO tak, ako platí vo väčšine sveta (5+2) a sťažili nám tak situáciu pri vyjednávaní vzájomného uznávania s Kanadou alebo USA.

Aké závery vzišli z tohto medzinárodného stretnutia?

Príslušné orgány sa dohodli, že je potrebné Európskej komisii predložiť ponuku na spoluprácu pri transpozíčnej fáze ako aj pri nastavení nových mechanizmov, ktoré smernica zavádza. Nový princíp sa napríklad zavádza pri tzv. notifikovaní nových architektonických diplomov, ale aj pri mobilite absolventov, ktorí ešte nespĺnili všetky podmienky pre prístup k povolaniu (nie sú autorizovaní). Aj kvôli týmto novým elementom sme požiadali EK priamo o účasť v jednotlivých výboroch, ktoré budú na celý proces uplatnenia dohliadať. Dohodli sa aj mechanizmy, akým spôsobom budú príslušné orgány medzi sebou činnosť v tejto oblasti koordinovať, jednotlivé časové harmonogramy.

Aký význam to má pre Slovensko, komoru, či architektov? Prečo sú takéto stretnutia dôležité?

Európske smernice sú veľmi často ťažko uchopiteľné a na prvý pohľad sa nám môže zdať, že regulujú oblasti činnosti, ktoré sa nás absolútne nedotýkajú. Treba si však uvedomiť, že v štádiu transpozície (t.j. keď sa smernica „pretransformuje“ do našej legislatívy) je už vo veľkej miere jej podstata daná. Na druhej strane, každé jedno ustanovenie je možné vykladať rôznymi spôsobmi.

Slovensko je krajina, ktorá má v oblasti uznávania kvalifikácie architektov jednoznačné pravidlá, ktoré určite nie sú nastavené voči prichádzajúcim migrantom diskriminačne. Na druhej strane, aj v dôsledku situácie v stavebnom sektore, ešte stále veľa absolventov ale aj architektov hľadá uplatnenie v zahraničí – najmä v okolitých krajinách, ale aj Veľkej Británii, Írsku alebo Nemecku. Preto je pre nás dôležité sledovať, akým smerom sa regulácia uberá v týchto krajinách a snažiť sa, aby aspoň v tejto oblasti bola transpozícia čo najkonzistentnejšia.